NĂNG LỰC SƯ PHẠM SỐ CỦA GIẢNG VIÊN VÀ YÊU CẦU ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP GIẢNG DẠY MÔN GIÁO DỤC CHÍNH TRỊ TRONG BỐI CẢNH CHUYỂN ĐỔI SỐ

Nguyễn Thị Bích Liên
Khoa Cơ bản - Ngoại ngữ - Pháp luật, Trường Cao đẳng Đà Nẵng

Tóm tắt: *Bài viết nghiên cứu năng lực sư phạm số của giảng viên gắn với yêu cầu đổi mới phương pháp giảng dạy môn Giáo dục chính trị trong bối cảnh chuyển đổi số. Sử dụng phương pháp phân tích, tổng hợp tài liệu, bài viết làm rõ khái niệm, cấu trúc và vai trò của năng lực sư phạm số; phân tích sáu yêu cầu đổi mới, kèm tình huống minh họa. Trên cơ sở đó, nghiên cứu đề xuất bảy giải pháp về xây dựng tiêu chí năng lực, bồi dưỡng thực hành, phát triển học liệu, hợp tác chuyên môn, tự học, bảo đảm hạ tầng và cơ chế khuyến khích. Bài viết nhấn mạnh sự kết hợp giữa chuyên môn, sư phạm và công nghệ, lấy chất lượng học tập và sự tiến bộ của người học làm căn cứ đánh giá hiệu quả đổi mới giảng dạy.*

Từ khóa: *Năng lực sư phạm số; giảng viên; giáo dục chính trị; chuyển đổi số.*

THE DIGITAL PEDAGOGICAL CAPACITY OF LECTURERS AND THE REQUIREMENT TO INNOVATE TEACHING METHODS OF POLITICAL EDUCATION IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION

Abstract: *The article researches the digital pedagogical capacity of lecturers associated with the requirement to innovate teaching methods of Political Education in the context of digital transformation. Using the method of analyzing and synthesizing documents and articles to clarify the concept, structure and role of digital pedagogical competencies; analyzing six innovation requirements, with illustrative situations. On that basis, the study proposes seven solutions on building competency criteria, fostering practice, developing learning materials, professional cooperation, self-learning, ensuring infrastructure and incentive mechanisms. The article emphasizes the combination of expertise, pedagogy and technology, taking the quality of learning and the progress of learners as the basis for evaluating the effectiveness of teaching innovation.*

Keywords: *Digital pedagogical capacity; lecturers; political education; digital transformation.*

Nhận bài: 20/09/2026 Phản biện: 20/10/2026 Duyệt đăng: 24/10/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Chuyển đổi số trong giáo dục nói chung và giáo dục nghề nghiệp nói riêng đặt ra yêu cầu đổi mới đồng bộ nội dung, phương pháp giảng dạy và cách thức đánh giá kết quả học tập. Trong quá trình đó, giảng viên cần có khả năng kết hợp kiến thức chuyên môn, phương pháp sư phạm và công nghệ để thiết kế những trải nghiệm học tập phù hợp. Năng lực sư phạm số vì vậy trở thành điều kiện quan trọng giúp giảng viên tổ chức tương tác, hỗ trợ tự học và phát triển năng lực người học. Đối với môn Giáo dục chính trị, đổi mới phương pháp giảng dạy phải gắn với mục tiêu hình thành thế giới quan, phương pháp luận khoa học, phẩm chất đạo đức và trách nhiệm công dân. Môi trường số mở rộng khả năng tiếp cận học liệu, trao đổi quan điểm và liên hệ lý luận với thực tiễn, đồng thời đặt ra thách thức về kiểm chứng thông tin, định hướng nhận thức và bảo đảm tính trung thực trong học tập. Nếu việc ứng dụng công nghệ chỉ dừng ở trình chiếu hoặc chuyển tài liệu lên mạng, phương thức truyền thụ một chiều khó được khắc phục. Do đó, cần làm rõ những năng lực giúp giảng viên chuyển từ sử dụng công cụ sang tổ chức hoạt động học tập có ý nghĩa. Từ yêu cầu trên, bài viết tập trung phân tích khái niệm, cấu trúc và vai trò của năng lực sư phạm số; làm rõ yêu cầu đổi mới phương pháp giảng dạy môn Giáo dục chính trị; đề xuất giải pháp phát triển năng lực này cho giảng viên. Qua đó, nghiên cứu góp phần định hướng bồi dưỡng đội ngũ và nâng cao chất lượng giảng dạy.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Khái niệm, cấu trúc và vai trò của năng lực sư phạm số của giảng viên môn Giáo dục chính trị

Khái niệm năng lực sư phạm số: Năng lực sư phạm số kết hợp chuyên môn, sư phạm và công nghệ. Thông tư số 18/2026/TT-BGDĐT ngày 27/3/2026 phân biệt năng lực sử dụng công nghệ an toàn, sáng tạo, có trách nhiệm với việc tích hợp công nghệ để đổi mới dạy học. Do khung áp dụng cho giáo dục mầm non, phổ thông và thường xuyên, bài viết chỉ sử dụng làm cơ sở tham chiếu đối với giảng viên Giáo dục chính trị ở trường cao

đẳng. Theo đó, năng lực sư phạm số là khả năng huy động kiến thức chuyên môn, phương pháp, kỹ năng công nghệ và trách nhiệm nghề nghiệp để thiết kế, tổ chức, đánh giá, cải tiến dạy học số. Khác với thao tác kỹ thuật, năng lực này hướng đến tạo cơ hội học tập phù hợp mục tiêu môn học và đặc điểm sinh viên.

Cấu trúc năng lực sư phạm số: Tham khảo sáu miền, hai mươi năng lực thành phần trong Thông tư số 18/2026/TT-BGDĐT, bài viết đề xuất năm nhóm. (1) Thiết kế dạy học: Xác định yêu cầu cần đạt, lựa chọn nhiệm vụ, phương pháp, công cụ; phân bổ hoạt động trước, trong, sau giờ học và dự phòng gián đoạn kết nối. (2) Phát triển học liệu: Lựa chọn nguồn chính xác, rõ xuất xứ; chuyển lý luận thành câu hỏi, tình huống, sơ đồ, video phù hợp, chú ý bối cảnh và giới hạn thông tin. (3) Tổ chức tương tác, hỗ trợ: Xây dựng quy tắc, điều phối đối thoại có bằng chứng, bảo đảm cơ hội tham gia và phân biệt khó khăn kiến thức với kỹ thuật. (4) Đánh giá, sử dụng dữ liệu: Thu thập bằng chứng về phân tích, vận dụng, phản tư và sửa bài; kết hợp dữ liệu nền tảng với chất lượng sản phẩm, không đồng nhất lượt truy cập với hiểu biết. (5) Trách nhiệm, đạo đức và an toàn số: Bảo vệ dữ liệu, tôn trọng nguồn, kiểm chứng và minh bạch hỗ trợ AI, giữ trách nhiệm chuyên môn và hướng dẫn sinh viên sử dụng công nghệ đúng phạm vi.

Vai trò của năng lực sư phạm số: Hỗ trợ chuyển từ tiếp nhận một chiều sang khám phá, đối thoại và giải quyết vấn đề; kết nối lý luận với thực tiễn xã hội, nghề nghiệp. Tìm nguồn, đối chiếu và phản hồi góp phần phát triển tư duy phản biện; chuẩn bị, tự kiểm tra, sửa bài hỗ trợ tự học; trích dẫn và trao đổi có trách nhiệm góp phần giáo dục công dân. Những giá trị này phụ thuộc chất lượng tổ chức sư phạm, không tự xuất hiện khi dùng công nghệ.

2.2. Yêu cầu đổi mới phương pháp giảng dạy môn Giáo dục chính trị đối với năng lực sư phạm số của giảng viên

Đổi mới cần kết hợp chuyên môn, tổ chức học tập và công nghệ, thể hiện qua sự chủ động, chiều sâu nhận thức, khả năng vận dụng của sinh viên, phù hợp đào tạo nghề nghiệp và giáo dục trách nhiệm công dân. Thứ nhất, chuyển lý luận thành nhiệm vụ có vấn đề, yêu cầu sản phẩm thể hiện lập luận; giảng viên hướng dẫn, chuẩn hóa và hỗ trợ. Chẳng hạn, sinh viên phân tích trách nhiệm khi được yêu cầu xác nhận sản phẩm chưa kiểm tra đầy đủ. Thứ hai, kết hợp trực tiếp, trực tuyến theo mục tiêu: chuẩn bị tài liệu trước, thảo luận và vận dụng trên lớp, chỉnh sửa sau phản hồi; lựa chọn linh hoạt tình huống, giải quyết vấn đề, lớp học đảo ngược. Thứ ba, kiểm chứng, cập nhật học liệu theo nguồn, thời điểm, bối cảnh; phân biệt kiến thức nền tảng với dữ liệu thay đổi, điều chỉnh hình thức theo người học. Khi dùng số liệu, cần kiểm tra đơn vị, phạm vi và giới hạn kết luận. Thứ tư, tổ chức đối thoại tôn trọng, có bằng chứng; hướng dẫn phân biệt sự kiện, suy luận, đánh giá và kiểm chứng trước khi chia sẻ. Thứ năm, đánh giá quá trình, vận dụng và tiến bộ qua đề xuất, nguồn, bản nháp, sản phẩm cùng khả năng giải thích; công khai tiêu chí, phạm vi AI, tránh dựa riêng vào dữ liệu tự động. Thứ sáu, bảo đảm tiếp cận công bằng bằng khảo sát thiết bị, kết nối, kỹ năng; cung cấp tài liệu dung lượng thấp, phụ đề, phương án ngoại tuyến và phòng máy, giữ thống nhất mục tiêu, tiêu chí.

2.3. Giải pháp phát triển năng lực sư phạm số của giảng viên đáp ứng yêu cầu đổi mới phương pháp giảng dạy môn Giáo dục chính trị

Phát triển năng lực sư phạm số cần kết hợp sự chủ động của giảng viên với hỗ trợ chuyên môn, hạ tầng và cơ chế khuyến khích của nhà trường. Một là, xây dựng tiêu chí theo năm nhóm năng lực, chú trọng kiểm chứng thông tin, kết nối lý luận – thực tiễn và đối thoại; kết hợp tự đánh giá, minh chứng bài dạy, góp ý để bồi dưỡng phân hóa. Hai là, bồi dưỡng bằng nhiệm vụ thực hành như thiết kế tình huống, thảo luận trực tuyến, lớp học đảo ngược, đánh giá phản tư; tổ chức thử nghiệm, phản hồi và điều chỉnh. Ba là, phát triển kho học liệu có thẩm định, ghi rõ nguồn, thời điểm, mục tiêu; phân biệt tình huống giả định với sự kiện, cho phép điều chỉnh theo ngành nghề. Bốn là, duy trì cộng đồng chuyên môn cùng thiết kế, dự giờ, phân tích sản phẩm và giải quyết khó khăn; chú trọng hoạt động nhận thức của sinh viên thay vì thao tác công nghệ. Năm là, khuyến khích tự học gắn thử nghiệm, lưu hồ sơ số gồm thiết kế, sản phẩm, phản hồi và điều chỉnh để đánh giá bằng

minh chứng. Sáu là, bảo đảm nền tảng ổn định, hỗ trợ kỹ thuật, thời gian chuẩn bị, phương án khi mất kết nối và quy định phân quyền, bảo mật, sao lưu. Bảy là, ghi nhận đóng góp thiết kế học liệu, hỗ trợ đồng nghiệp, nghiên cứu cải tiến theo chất lượng, khả năng áp dụng và tiến bộ người học; tránh chạy theo số lượng ứng dụng, bài giảng số.

III. KẾT LUẬN

Năng lực sư phạm số của giảng viên là điều kiện quan trọng để đổi mới phương pháp giảng dạy môn Giáo dục chính trị trong bối cảnh chuyển đổi số. Năng lực này thể hiện ở khả năng kết hợp chuyên môn, sư phạm và công nghệ nhằm tổ chức hoạt động học tập chủ động, có ý nghĩa. Bài viết làm rõ khái niệm, cấu trúc, vai trò, phân tích sáu yêu cầu đổi mới và đề xuất bảy giải pháp phát triển năng lực sư phạm số. Việc triển khai cần gắn bồi dưỡng thực hành với tự học, hợp tác chuyên môn, phát triển học liệu và bảo đảm điều kiện hỗ trợ. Hiệu quả phải được đánh giá qua chất lượng học tập, khả năng vận dụng và sự tiến bộ của người học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2026). Thông tư số 18/2026/TT-BGDĐT ngày 27/3/2026, Ban hành khung năng lực số đối với giáo viên, cán bộ quản lý cơ sở giáo dục mầm non, phổ thông và giáo dục thường xuyên. Hà Nội.

Giang, N. T. (2022). Đề xuất một số biện pháp phát triển "năng lực số" cho đội ngũ giáo viên trong bối cảnh Cách mạng công nghiệp 4.0. Tạp chí Giáo dục, 22(19), 25-28.

Linh, P. H. K. & Tuấn, N. M. (2026). Thực trạng năng lực số của giảng viên sư phạm trong các cơ sở giáo dục đại học. Tạp Chí Giáo dục, 26(12), 72-79.

Hương, T. T. L. (2025). Nâng cao năng lực số cho đội ngũ giảng viên trong bối cảnh chuyển đổi số ở các trường đại học hiện nay. Tạp chí Nghiên cứu Kinh tế - tài chính online, ngày 6/11/2025.